

RUSYA FEDERASYONU (RF) MARI EL CUMHURİYETİ

Mari El Republic

GENEL BİLGİLER

Coğrafi Konum

Mari El Cumhuriyeti, Doğu Avrupa ovasının doğu bölgesinde, İdil nehrinin sol kıyısında yer almaktadır. Mari El Cumhuriyeti, Privoljskiy (Volga Bölgesi) Federal Bölgesine bağlıdır. RF'nin 4 birimi ile batıda Nijniy Novgorod Eyaleti, kuzeyde Kirov Eyaleti, doğuda Tataristan Cumhuriyeti, güneyde Çuvaşistan Cumhuriyeti'ne komşudur.

Yüzölçümü ve nüfusu

Yüzölçümü 23,4 bin kilometre kare olan Mari El'in toplam nüfusu 680 bindir. Başkent Yoşkar Ola (279.300 civarı) şehri olup Moskova'nın 620 km. doğusunda yer almaktadır. (57% Orman alanı, 38,9% tarım alanı, 1% bataklık, 3% sulak alan, 200'ün üzerinde göl) Bölgede yaşayan etnik topluluklar ise Ortodoks ve Müslüman/Mari (%41.8), Rus (%45.1), Tatar (%5.5) olarak gruplanmaktadır.

Siyasi Yapı

Mari El Cumhuriyeti başkanı 5 yıl için halk oylaması ile seçilmekte olup hali hazırda görevi Alexander YEVSTİFEYEV sürdürmektedir. Yasama organı, Mari El Cumhuriyeti Devlet Meclisi tarafından temsil edilir. Devlet Meclisinde beş yıl için seçilen (son seçim Eylül 2019'da yapılmıştır.) 52 milletvekili yer almakta olup görev süreleri Eylül 2024'te sona erecektir.

Ekonomi ve Ticaret

Mari El Cumhuriyetinde ortalama maaş yaklaşık 30 bin ruble olup (yaklaşık 405 dolar) kişi başına gelir ise yıllık 260 bin ruble (3500 dolar) civarındadır. İşsizlik oranının %4,6 olduğu bölgede enflasyon oranı %2.54'dür¹.

Mari El Cumhuriyeti'nin ekonomisinde makine ve teçhizat üretimi, metalürji ve metal işleme, kerestecilik, kağıt üretimi, lastik ve plastik üretimi, tarım ve hayvancılık önemli yer tutmaktadır.

Yüzde 57'si ormanla kaplı olan Cumhuriyet'in yıllık 1.650 metreküp kereste işleme kapasitesi bulunmaktadır. İşlenen kerestenin bir bölümü çevre bölgelerden temin edilmektedir.

Dış yatırımın sınırlı olduğu Mari El'de az sayıdaki yabancı firmanın küçük-orta ölçekli yatırımları bulunmaktadır. Mari El Cumhuriyeti yatırımları teşvik için arsa tahsisi, emlak vergisi muafiyeti, kira yardımı gibi bazı destekler sağlamaktadırlar.

---

¹ <https://investinregions.ru/regions/13/statistics/>

Bölgedeki en büyük işletmeler “Yoshkar-Ola Orman Ürünleri Fabrikası, Marikholodmash, Elektroavtomatika Plant, Mari Pulp-and-Paper Manufacture (Volzhsk) and Marbiopharm olarak sıralanmaktadır².

Bölgede, sığır, koyun ve domuz yetiştiriciliği ile kümes hayvancılığı önem kazanmıştır. Tarımsal ürünlerde ise çavdar, karabuğday, baklagiller, yulaf, buğday, arpa, keten, yem bitkileri ile sebze ve patates üretilmektedir. Öte yandan, tarımsal üretim, büyük kümes hayvanları ve hayvancılık tarım işletmelerinin oluşturulmasıyla desteklenmektedir: Akashevskaya Tavuk Çiftlikleri, ZAO Yoshkar-Ola Et İşleme Tesisi, Ptitsefabrika, Ptichy Dvor, Rassvet Tarım Şirketi ve Karl Marx Tarım Şirketi.

Mari El Cumhuriyeti'nin dış ticareti 2019 yılına kadar artış gösteren bir seyirde devam etse de 2019 yılı sonunda yaklaşık %27'lik bir daralma göstererek 444 milyon dolar bandına çekilmiştir. Bölge yıllar itibariyle sürekli dış ticaret fazlası veren bir ekonomi görünümüne sahiptir.

a. Yıllar İtibariyle Mari El'in Dış Ticaret Rakamları (Milyon Dolar)

Yıllar	2016	2017	2018	2019	Değişim %
İhracat	220.641	338.791	467.406	346.558	- 35
İthalat	50.292	75.855	95.603	97.076	2
Hacim	270.933	414.646	563.009	443.634	- 27
Denge	170.349	262.936	371.803	249.482	- 49

Cumhuriyetin ihrac ürünleri arasında mineral yakıtlar, kağıt ve karton ile mekanik cihazlar ile makineler ilk sıralarda yer almaktadır. Bunların arasında mineral yakıtlar toplam ihracatın içerisinde % 62'lik bir paya sahiptir.

b. Mari El'in En Önemli İhrac Ürünleri (Milyon Dolar)

Ürün Türü	2016	2017	2018	2019	% Değişim	% Pay
Mineral yakıtlar, ham petrol	125	229.7	332.7	213.6	- 56	62
Kâğıt ve karton	16.1	24.9	30.3	22.1	- 37	6
Nükleer reaktörler ve mekanik cihazlar	13.8	17.7	25.4	27.1	6	8
Elektrik makinalar	15.9	17.6	19.4	16.3	- 19	5
Ağaç hamuru	17.3	13.9	16.8	20.6	18	6
Kereste ve ürünleri	7.9	9	10.9	9.7	- 12	3
Sebze	3.2	4	2.9	2.6	- 12	1
Gıda ürünleri	5.2	4	2	2.6	23	1
Diğer ürünler	16.2	17.9	27	31.9	15	9
Toplam İhracat	220.6	338.7	467.4	346.5	- 35	100

² <http://council.gov.ru/en/structure/regions/ME/>

Cumhuriyetin en önemli ithalat kalemleri arasında mekanik cihazlar, süt ürünleri ve elektrikli makinalar bulunmaktadır.

c. Mari El'in En Önemli İthal Ürünleri (Milyon Dolar)

Ürün Türü	2016	2017	2018	2019	% Değişim	% Pay
Nükleer reaktörler ve mekanik cihazlar	15.9	28.4	30.8	25.1	- 23	26
Süt ürünleri, yumurta, bal	6.1	9.2	18.3	24.1	24	15
Elektrik makinalar	4.6	6.2	8.2	12.6	35	13
Organik kimyasal bileşikler	3	5.2	5.7	4	- 43	4
Bakır ve ürünleri	5.3	5	5.3	4.8	- 10	5
Plastik ve ürünleri	2.8	4.7	5.4	5	- 8	5
Siyah metaller	2	2.5	2.5	2	- 25	2
Hayvanlar	2.4	1.9	3.6	1.9	- 89	2
Diğer ürünler	8.1	12.7	15.8	17.5	10	18
Toplam İthalat	50.2	75.8	95.6	97	1	100

Mari El'in 2019 yılında en çok ihracat yaptığı beş ülke Letonya, Kazakistan, Belarus, Çin ve Ukrayna olarak sıralanmaktadır. Son 3 yıllık ihracat performansına bakıldığında Letonya'nın en büyük ihracat partneri olduğu görülmekte olup toplam ihracatın yarısının anılan ülkeye yapıldığı anlaşılmaktadır.

d. En Çok İhracat Yapılan İlk 10 Ülke (Milyon Dolar) 2019, 2018, 2017 yılı

NO	Ülke Adı	2017	NO	Ülke Adı	2018	NO	Ülke Adı	2019
1	Letonya	147.2	1	Letonya	175	1	Letonya	176.2
2	Belarus	32	2	Belarus	69.5	2	Kazakistan	22.5
3	Estonya	27.5	3	Estonya	64.3	3	Belarus	17.1
4	Belçika	16	4	Hollanda	24.1	4	Çin	11.3
5	Hollanda	15.3	5	Kazakistan	19.3	5	Ukrayna	9.4
6	Kazakistan	14.6	6	Almanya	11.6	6	Hollanda	9.1
7	Almanya	10.8	7	Çin	11.1	7	Belçika	7.1
8	Çin	7	8	Ukrayna	8.4	8	Almanya	6.5
9	Ukrayna	6.8	9	Mısır	8.1	9	Estonya	6.5
10	Finlandiya	6.7	10	Belçika	8	10	Özbekistan	6.2
11	Diğer	54.8	11	Diğer	68	11	Diğer	74.6
12	Toplam	338.7	12	Toplam	467.4	12	Toplam	346.5

2019 yılında en çok ithalat yapılan beş ülke ise Çin, Almanya, Hollanda, Belarus ve İspanya olarak sıralanmaktadır.

e. En Çok İthalat Yapılan İlk 10 Ülke (Milyon Dolar) 2019, 2018, 2017 yılı

NO	Ülke Adı	2017	NO	Ülke Adı	2018	NO	Ülke Adı	2019
1	Çin	11.4	1	Hollanda	16.7	1	Çin	17.6
2	Hollanda	9.6	2	Çin	15.7	2	Almanya	16.7
3	Almanya	8	3	Almanya	14.7	3	Hollanda	12.5
4	Belarus	7.8	4	İtalya	7.5	4	Belarus	5.6
5	Finlandiya	5.7	5	Belarus	5.6	5	İspanya	5.1
6	İtalya	5.5	6	Avusturya	5	6	İtalya	4.6
7	Danimarka	3.6	7	Japonya	4.4	7	Finlandiya	4.3
8	Fransa	2.4	8	Fransa	3.1	8	Fransa	3.2
9	İsviçre	2	9	Romanya	2.4	9	Yunanistan	2.9
10	Litvanya	1.9	10	Finlandiya	2	10	Danimarka	2.5
11	Diğer	17.9	11	Diğer	18.5	11	Diğer	22.1
12	Toplam	75.8	12	Toplam	95.6	12	Toplam	97.1

TÜRKİYE- MARI EL TİCARİ VE EKONOMİK İLİŞKİLERİ

Ülkemiz ile Mari El arasındaki ticaret hacmi 2018 yılında 3,4 milyon ABD Doları olarak iken 2019 yılında 3,6 milyon ABD dolarına yükselmiştir. Ticaret yıllar itibariyle Mari El Cumhuriyeti lehine olsa toplam büyüklük olarak arzu edilen seviyede olmadığı değerlendirilmektedir.

f. Yıllar İtibariyle Türkiye- Mari El Dış Ticareti (Milyon Dolar)

Yıllar	2016	2017	2018	2019	Değişim, %	Pay, %
Türkiye'ye İhracat	2.360	3.259	3.068	2.323	- 32	63
Türkiye'den İthalat	0.278	0.627	0.358	1.376	74	37
Toplam	2.638	3.886	3.426	3.699	7	100

İkili ticarete ülkemizin bölgeye ihracatında 85 ve 84 GTİP kodundaki makineler önemli yer tutmaktadır.

g. Türkiye'nin Mari El'e İhracatı (Bin Dolar) 2019 Yılı

№	GTİP №	Ürün Adı	Tutar
1	85	ELEKTRİK MAKİNELER	0.569
2	84	NÜKLEER REAKTÖRLER, KAZANLAR, MAKİNELER	0.516
3	83	DEĞERSİZ METALLERDEN ÜRÜNLER	0.164
4	96	ÇEŞİTLİ HAZIR EŞYA	0.085
5	73	SİYAH METALLERDEN ÜRÜNLER	0.025
6	94	MOBİLYA	0.009

7	<i>Diğer</i>	0.008
8	<i>Toplam</i>	1.376

Mari El'in ülkemize sattığı mallara bakıldığında ise kağıt ve karton ile çeşitli gıda ürünlerinin toplam ithalatın % 85'ini karşıladığı anlaşılmaktadır.

h. Mari El'in Türkiye'ye İhracatı (Bin Dolar) 2019 Yılı

№	GTİP №	Ürün Adı	Tutar
1	48	KÂĞIT VE KARTON	1.706
2	21	ÇEŞİTLİ GIDA ÜRÜNLERİ	0.316
3	85	ELEKTRİK MAKİNALAR	0.133
4	47	AĞAÇ HAMURU	0.090
5	90	ALETLER VE OPTİK CİHAZLAR	0.036
6	44	KERESTE VE ÜRÜNLERİ	0.031
11		<i>Diğer</i>	0.011
12		<i>Toplam</i>	2.323

Mari El Cumhuriyeti ile karşılıklı ticareti artırabilecek alanlar olarak kereste ve kağıt-karton, gıda ile elektrik elektronik ürünleri ve inşaat şeklinde sıralanabilir.